

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS PRIEŠGAISRINĖS APSAUGOS TARNYBA

Savivaldybės biudžetinė įstaiga, Vytauto 59, Biržai, tel. (8 450) 35 309, faks. (8 450) 35 309, el. p. birzuspat@gmail.com
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 154891295.

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS PRIEŠDAISRINĖS APSAUGOS TARNYBOS KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ IR NUSTATYMO VERTINIMO MOTYVUOTA IŠVADA

2020 m. rugsėjo mėn. 24 d.
Biržai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – KPI) 6 straipsnio 3 dalimi, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašas) 7 punktu ir, atsižvelgiant į Valstybės ir savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, Biržų rajono SPAT atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas ir parengta motyvuota išvada.

Atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės šioje veiklos srityje – įstaigos tarnybinio lengvojo automobilio naudojimas.

I. ANALIZĖS IR VERTINIMO TIKSLAS, METODAI IR VEIKSMAI

Veiklos sričių analizės ir vertinimo tikslas – nustatyti veiklos sritis veikiančius išorinius, vidinius ar individualius rizikos veiksnius (sąlygas, įvykius ar aplinkybes), galinčius sudaryti prielaidas atsirasti korupcijai, ir parengti bei įgyvendinti prevencijos priemones analizės ir vertinimo metu nustatytiems korupcijos rizikos veiksniams valdyti ar šalinti.

Korupcijos rizikos veiksniai veiklos srityse nustatyti nagrinėjant veiklos sritis reglamentuojančius teisės aktus, institucijų priimtus sprendimus ir atliktus veiksmus, vertinant, ar yra laikomasi įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų, turinčių įtakos veiklai, ar priimti visi teisės aktai, būtini įstatymams taikyti, ar juose nustatyta sprendimų priėmimo, veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri, tai yra, ar įtvirtinti sprendimų priėmimo principai, ar aiškūs kriterijai, sprendimų priėmimo terminai, ir sprendimus priimančys subjektai, ar aiškiai apibrėžti jų įgaliojimai, atskiros sprendimų priėmimo ir kontrolės funkcijos, nustatyta sprendimų priėmimo tvarka, ar ši tvarka pakankama, ar ji nesuteikia įgaliojimų valstybės tarnautojams (darbuotojams) veikti savo nuožiūra, ar joje nėra perteklinių reikalavimų, ar yra įtvirtinta ir ar funkcionuoja vidaus kontrolės sistema ir kt.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą įstaigoje atliko Biržų rajono SPAT antikorporcinė komisija, kurios sudėtis patvirtinta viršininko 2019 m. sausio 14 įsakymu Nr. TV-6

(komisijos pirmininkė specialistė Rūta Bartuškevičienė, nariai: vyr.buhalterė Genovaitė Černiauskienė, skyrininkas Raimondas Latvėnas)

II. ANALIZUOTOS IR VERTINTOS VEIKLOS SRITYS

Nagrinėta veiklos sritis, kurioje galima korupcijos pasireiškimo tikimybė:

1. Tarnybinio transporto naudojimas;

Išanalizavus ir įvertinus savarankiškai atliktus korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimus ir apibendrinus išvadas dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės, nustatyta, kad tam tikrose veiklos srityse korupcijos pasireiškimo tikimybė egzistuoja.

Remiantis komisijos pateikta informacija, darytinos išvados, kad tarnybinio automobilio naudojimas priskirtinas prie sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, nes atitinka kelis KPI 6 straipsnio 4 dalyje nustatytus kriterijus ir juose analizės ir vertinimo metu nustatyti korupcijos rizikos veiksniai.

Pasirinkimą įvertinti korupcijos požiūriu tarnybinio lengvojo automobilio naudojimo sritį iš dalies lėmė aplinkybė, kad tarnybinio transporto naudojimas yra viena iš sričių, kurios Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. XII-1537 „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos patvirtinimo“ (toliau – Programa), minimos kaip svarbios korupcijos sąlygų ir rizikos mažinimo ir šalinimo, korupcijos rizikos valdymo aspektu bei tai, kad Biržų rajono SPAT ši sritis niekada nebuvo analizuota. Pažymėtina, kad informacijos apie tarnybinių automobilių naudojimą savivaldybės įstaigose skelbimas Programos 27.1.7 papunktyje įvardijamas, kaip viena iš priemonių, siekiant gerinti administracinių ir viešųjų paslaugų teikimo kokybę, didinti sprendimų ir procedūrų skaidrumą, viešumą ir atskaitingumą visuomenei, stiprinti tarnybos atsparumą korupcijai.

Pažymėtina, kad tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo sritis atitinka Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo 6 punkte nurodytus kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, ar savivaldybės įstaigos veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė: atskirų įstaigų darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti; daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės naudojantis tarnybiniu transportu įvertinimas atliktas siekiant nustatyti galimą riziką Biržų rajono SPAT darbuotojams piktnaudžiauti, naudojant tarnybinių transportą, sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę, įvertinti teisinį reglamentavimą, užtikrinantį efektyvų ir racionalų valstybės turto valdymą ir naudojimąsi juo.

Vertinimas atliktas analizuojant tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo tvarką reglamentuojančius teisės aktus, įstaigos nuostatus, specialistų pareigybės aprašymus. Taip pat vertinta, ar minėtuose dokumentuose įtvirtinta pakankama tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo kontrolė, siekiant nustatyti, ar esamas reguliavimas yra pakankamas, ar nesudaroma prielaidų darbuotojams piktnaudžiauti naudojantis tarnybiniais lengvaisiais automobiliais.

Atliekant vertinimą analizuoti teisės aktai:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarimas Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių biudžetinėse įstaigose“ (su aktualiais pakeitimais).

2. Pavyzdinės tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo biudžetinėse įstaigose taisyklės¹ (toliau – Pavyzdinės taisyklės).

3. Biržų rajono savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnybos tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisyklės (toliau – Taisyklės).

Nustatyta, viršininkas patvirtino Taisyklės, kurios laikytinos pagrindiniu įstaigos vidaus teisės aktu, nustatančiu prevencines priemones korupcijai pasireikšti naudojantis tarnybiniu lengvuju automobiliu, todėl atliekant vertinimą didelis dėmesys kreipiamas į šias konkrečias Taisyklės.

Taisyklės nustato tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo, saugojimo, žymėjimo, techninės priežiūros, remonto, naudojimo kontrolės, ridos ir degalų apskaitos, tarnybos reikmėms tvarką ir darbuotojų atsakomybę už šių Taisyklių pažeidimą.

Biržų rajono SPAT naudoja vieną tarnybinių lengvųjų automobilius: BMW X3 valstybinis Nr. JMV488. Informacija apie šį tarnybinių automobilių paskelbta Biržų rajono SPAT interneto svetainėje (<http://www.birzuspat.lt/administracine/informacija-tarnybiniai-automobiliai>) kaip tai numatyta Programos 27.1.7 p.

Vertinimo metu nustatyta:

Pagal patvirtintų ir šiuo metu galiojančių Taisyklių nuostatas, didelė dalis funkcijų, susijusių su tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimu, kontrole, priežiūra, saugojimu, technine būkle, eksploatavimu, dokumentų išdavimu, pildymu ir pan. yra priskirta vykdyti viršininkui ir įstaigos darbuotojui, paskirtam įsakymu. Viršininko atostogų, ligos ar komandiruočių metu tarnybinis automobilis gali būti naudojamas jį pavaduojančio asmens.

Vertinimo metu nustatyta, kad visi vidaus teisės aktų, susijusių su tarnybiniais lengvaisiais automobiliais (kuro normų, ridos limitų nustatymu; laikymo vietų; automobilių priskyrimo ir kt.), atitinka realią situaciją.

Vertinimo metu nustatyta, kad visišką materialinės atsakomybės sutartis yra sudaryta tik su vienu atsakingu darbuotoju, t. y. specialiste R. Bartuškevičiene. Pagal šią sutartį minėta darbuotoja prisiima visišką materialinę atsakomybę dėl įstaigos jai patiktų materialinių vertybių (tarp jų ir automobilių) saugumo. Tuo tarpu viršininko įsakymu kitas darbuotojas yra paskirtas atsakingu tik už lengvojo tarnybinio automobilio priežiūrą nėra pasirašęs visišką materialinės atsakomybės sutarties, todėl nėra įsipareigojęs saugoti ir tausoti įstaigos materialinių vertybių, t. y. jam patikėto ir priskirto tarnybinio lengvojo automobilio.

Dėl Biržų rajono SPAT darbuotojų tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo.

Pavyzdinių taisyklių 8 punkte nurodyta, kad tarnybiniais lengvaisiais automobiliais, kurie įstaigos vadovo įsakymu yra priskirti darbuotojams, įstaigos vadovas, prireikus gali leisti pasinaudoti ir kitiems darbuotojams tarnybos reikmėms. Šiuo atveju automobilis perduodamas įstaigos vadovo nustatyta tvarka.

Vertinimo metu nustatyta, kad įstaigoje tokia tvarka yra įtvirtinta Taisyklių 3 punkte, pagal kurį tarnybiniu lengvuju automobiliu, kuris viršininko įsakymu priskirtas darbuotojui gali leisti pasinaudoti ir kitiems darbuotojams tarnybos reikmėms. Šiuo atveju darbuotojas, norintis pasinaudoti automobiliu, kuris yra viršininko įsakymu priskirtas atsakingam darbuotojui, priima iš atsakingo darbuotojo ir perduoda jam techniškai tvarkingą automobilį pasirašydamas Tarnybinių lengvųjų kelionės lapą. Nustatyta, kad Biržų rajono SPAT pildomi kelionės lapai, kaip to reikalauja Taisyklių 9 p.

Dėl tarnybinių automobilių saugojimo ir žymėjimo.

Vadovaujantis Taisyklių 17 p., tarnybiniai lengvieji automobiliai turi būti laikomi saugioje vietoje (saugomoje teritorijoje, garaže ir panašiai), priklausančioje įstaigai.

Pagal Taisyklių 12 p. įstaigos tarnybinis lengvasis automobilis, žymimasis, nurodant įstaigos pavadinimą ir savivaldybės logotipą. Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą, buvo patikrintas lengvasis automobilis ir nustatyta, kad jis pažymėtas nustatyta tvarka.

Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių ridos limitų ir degalų normų nustatymo bei apskaitos.

Pagal Taisyklių 9 p. tarnybinių lengvųjų automobilių ridos limitus įsakymu nustato viršininkas. Vertinimo metu nustatyta, kad viršininkas ridos limitus kiekvieniems biudžetiniams metams nustatė tarnybiniam lengvajam automobiliui. Šio įsakymo kontrolė paskirta vykdyti specialistei.

Pavyzdinių taisyklių 16 p. nustatyta, kad automobilių ridos ir degalų sunaudojimo apskaita tvarkoma įstaigos vadovo nustatyta tvarka.

Pagal Biržų rajono SPAT patvirtintų Taisyklių 18 p. nuostatas, atsakingas darbuotojas turi nuolat kontroliuoti kaip naudojami tarnybiniai lengvieji automobiliai, tikrinti ar degalų sunaudojimas atitinka nustatytąsias normas, o automobilių rida – nustatytąjį limitą. Tarnybinių lengvųjų automobilių degalų sunaudojimo ir ridos apskaita tvarkoma vadovaujantis įrašais kelionės lapuose. o vertinant darbuotojų pareigybės aprašymus nustatyta, kad tarnybinių lengvųjų automobilių ridos apskaitos funkcija nėra įtraukta nei į vieno darbuotojo pareigybės aprašymą, nes vadovaujama viršininko įsakymu

Remiantis išdėstytomis nuostatomis, darytina išvada, kad automobilio kuro sunaudojimo apskaita bei ridos apskaita Biržų rajono SPAT yra vykdoma vadovaujantis teisės aktų reikalavimais.

Dėl įstaigos darbuotojų supažindinimo su Taisyklėmis.

Pagal Taisyklių 19 p. darbuotojai turi būti supažindinami su įstaigos tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo taisyklėmis. Darbuotojai, kurie naudojami tarnybiniu lengvuoju automobiliu be vairuotojo, su šiomis taisyklėmis susipažįsta ir pasirašo.

Taisyklės yra skelbiamos Biržų rajono SPAT interneto svetainėje.

Išvados

Vertinimo metu nustatyti korupcijos pasireiškimo tikimybės rizikos veiksniai:

1. Neproporcingas atsakomybės nustatymas Biržų rajono SPAT teisės aktuose, kai atsakingais už lengvojo automobilio priežiūrą viršininkas paskiria darbuotoją, tačiau visiškos materialinės atsakomybės sutartis pasirašo ir už juos atsakyti turi darbuotojas, kuriam šis turtas priklauso ir nebuvo paskirtas atsakingu už automobilį, iškreipia atsakomybės ribas ir sudaro prielaidas asmenims neatsakingai naudotis Biržų rajono SPAT turtu.

2. Piktnaudžiavimo tarnybiniu transportu rizika įstaigoje yra valdoma gerai.

Siekiant mažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką tarnybinio transporto naudojimo ir kontrolės srityje siūloma:

1. peržiūrėti visus vidinius teisės aktus (viršininko įsakymus ir kt.), susijusius su tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimu, paskyrimu, saugojimu ir juos pakeisti.

2. Viršininko įsakymais paskirtiems atsakingiems asmenims už tarnybinių lengvųjų automobilių, pasirašyti materialinės atsakomybės sutartis.

Korupcijos pasireiškimo tikimybė laikoma minimalia.

Viršininkas

Kęstutis Vaičiatis